

Pohorelský hlásnik 2010/4

informačné noviny Obce Pohorelá; ročník VI.; APRÍL 2010; - ZADARMO -

Návšteva ministerky práce, soc. vecí a rodiny SR v Pohoreleji

V sobotu 10.4.2010 navštívila našu obec Ing. Viera Tomanová, PhD. - ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Kyticou kvetov privítal vzácnu návštevu starosta obce Ing. Jozef Kalman, piesňami o Horehroní a o Pohoreleji zasa pohorelské speváčky. Pani ministerka vyjadrila poďakovanie a obdiv spevu i kráse našich krojov. Na pôde obecného úradu sa pani Viera Tomanová stretla s poslancami Obecného zastupiteľstva Pohorelej. Počas takmer dvojhodinovej pracovnej návštevy spolu diskutovali o sociálnej situácii a stave nezamestnanosti na Horehroní. Pani ministerka pripomenula a obhajovala opatrenia vlády SR i ministerstva práce, soc. vecí a rodiny v oblasti sociálnej sféry. Rozobrali tiež spolu možnosti zamestnávania dlhodobo nezamestnaných po poslednej novele zákona o zamestnanosti.

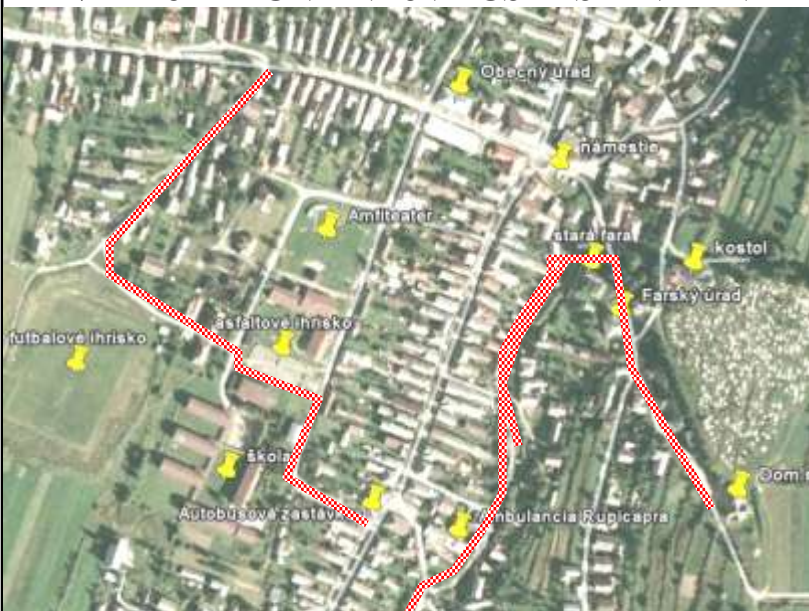
operačný program | životné prostredie

Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky

V MÁJI ZAČNE NAJVÄČŠIA STAVEBNÁ AKCIA V HISTÓRII POHORELEJ

Po niekoľkoročnom úsilí a prípravných prácach sa v tomto roku začne so samotnou realizáciou výkopových a stavebných prác na dokončení kanalizácie v obci Pohorelá – II., III. a IV. etapa.

V priebehu necelého 1,5 roka bude vykovaných a uložených vyše 11 km kanalizačného potrubia.

Začínať sa bude cca od polovice mesiaca máj 2010 v okolí centra obce (tak ako to vidno na náčrtku) – jedna trasa od autobusovej zastávky pri škole smerom k futbalovému ihrisku a hore Športovou ulicou, druhá trasa od horného konca ulice Clementisovej popri potoku ku starej fare a potom k Domu smútku. Prednostne práve v týchto miestach z toho dôvodu, že následne tu bude realizovaný ďalší už schválený projekt „Revitalizácia obce Pohorelá“ – úpravy verejných priestranstiev, budovanie chodníkov, cyklotrás, rekonštrukcia verejného osvetlenia.

Postupne po vybudovaní kanalizácie v týchto miestach sa bude pokračovať vo výkopových a stavebných prácach v celej obci – okrem ulice Clementisovej.

(...Dokonč. na 3. strane)

PODUJATIA V OBCI POHORELÁ

CELOROČNE:

NÁCVIKY A TRÉNINGY V TELOCVIČNI:

Streda 14:30 – 17:00
TANEČNÁ ŠKOLA J.Fábera - deti
(0911218459)

Streda 17:00 – 19:30
TANEČNÁ ŠKOLA J.Fábera -dospelí
(0911218459)

Utorok 14:30 – 15:15
DFS MLADOSŤ – mladší žiaci
(Mgr.M.Huřová)

Štvrtok 14:30 – 15:15
DFS MLADOSŤ – starší žiaci
(Mgr.G.Kanošová)

Piatok 20:00 – 21:30
Folklorná skupina Kráľova hoľa
(Mgr.K.Zibříková)

Piatok 16:00 – 18:00
NOHEJBAL - tréning
(L.Lihan)

Piatok 18:00 – 20:00
VOLEJBAL - tréning
(P.Pletka, J.Tlučák)

Štvrtok 15:30 – 18:00
STOLNÝ TENIS – tréning - deti
(Ing.M.Ridzoň)

Utorok 15:30-17:00 a Piatok 14:30 – 16:00
FUTBAL – tréning - žiaci
(Mgr.J.Šajša)

Pondelok 18:00-19:00 a Štvrtok 19:00 – 20:00
AEROBIK
(J.Zibříková)

FUTBAL - jarná časť II.skupina B trieda
rozpis zápasov TJ Mladosť Pohorelá

28.3. 15:00 Šumiac - Pohorelá 5:1
4.4. 15:30 Pohorelá – Telgárt 3:1
11.4. 15:30 Dolná Lehota - Pohorelá 3:0 kont.
18.4. 16:00 Pohorelá - Polomka
25.4. 16:00 Nemecká - Pohorelá
2.5. 16:30 Horná Lehota - Pohorelá
23.5. 17:00 Pohr.Pohora –Pohorelá
30.5. 17:00 Pohorelá – Šumiac
6.6. 17:00 Telgárt – Pohorelá
13.6. 17:00 Pohorelá – Dolná Lehota
19.6. 17:00 Polomka - Pohorelá

Napísali o nás:

Pohorelá – Vodopád pod Orlovou

V poslednú marcovú sobotu sa breznianski turisti zišli na autobusovej zastávke s cieľom Pohorelá – Vodopád pod Orlovou. Po vystúpení z autobusu kráčajú hore dedinou a obdivujú čistotu a upravenosť v okolí domov, ako aj pretekajúceho potoka. Z námestia pokračujú po žltej značke pohodlným chodníkom.

Posledný úsek cesty, ktorý vedie pomedzi skalné útesy, akoby chcel poprieť prítomnosť jari. Po pol hodinke sa dostávajú až k vodopádu, jeho ľadové vody padajú z výšky asi 5 m. Voda, čo zo skaly padá (ako vodopád nazývali starí Pohorelci), hučí a r0zstrekuje ľadové kvapky. Všetci fotografujú pekné zábery a po krátkom občerstvení sa pohýňajú na spiatocnú cestu s vedomím, že sa asi trochu „pošmýkajú“, ale spokojní, že videli krásny kút Horehronia, ktorý nie je veľmi známy. (tj)

HOREHRONIE

Prečo obecny úrad nehlási v miestnom rozhlase predaj sliepok a predaj ošípaných?

Zákonom NR SR č. 178/1998 Z.z. je na trhových miestach zakázaný predaj živých zvierat (s výnimkou trhových konzumných rýb).

Na verejných miestach predaj živých zvierat a hydiny môžu vykonávať iba zväzy a združenia drobnochovateľov na propagačných predajných výstavách.

Začiatkom apríla uskutočnili pracovníci aktivačných prác jarné upratovanie okolo cesty I/66 (hradská) - od hranice katastra s Heľpou až po hranice katastra s Vaľkoviou po oboch stranách cesty na úseku dlhom cca 4,5 km vyzbierali za dva plne naložené veľkoobjemové kontajnery odpadu, ktorý tam pozahadzovali „milovníci prírody“.

Súčasťou 45. ročníka Horehronských dní spevu a tanca v dňoch 25.-27. júna 2010 bude aj prezentácia tradícií obce Pohorelá. Touto cestou **hľadáme ľudových remeselníkov ochotných spolupracovať a predviesť svoju prácu a svoje výrobky.** Kontaktujte prosím Obecný úrad v Pohorelej – p. M.Gandžalovú osobne alebo telefonicky 048/6196102.

POHORELSKÍ HOKEJISTI OBHÁJILI 2. MIESTO AJ V 2. ROČNÍKU HOREHRONSKEJ HOKEJOVEJ EBLE LIGE

	Mužstvo	Z	V	Vsn	Psn	P	Skóre	Body
1.	Sportteam Brezno	5	4	1	0	0	82:20	14
2.	HK Pohorelá	5	4	0	1	0	27:18	13
3.	HKo Č. Balog	5	3	0	0	2	22:39	9
5.	HC Spiders Heľpa	5	2	0	0	3	22:29	6
7.	HK Valaská Old Boys	4	0	0	0	4	15:30	0
8.	HPZ Kliman	4	0	0	0	4	11:43	0

(Pozn.: Výhra = 2 body. Remíza = obidve mužstvá 1 bod, víťaz samostatných nájzdov + 1 bod. Prehra = 0 bodov.)

21.11. HK Pohorelá - HC Heľpa Spiders 7:2 (4:1, 3:1) Góly: Mecko 3, Magura 2, Černák 1, Siman 1
30.1. HK Pohorelá - HPZ Kliman 4:3 (1:0, 3:3) Góly: Mecko 3, Magura 1
13.2. HK Pohorelá – SportTeam Brezno 6:7 sn (2:2,4:4, 1:2sn)
27.2. HK Pohorelá - HKo Čierny Balog 5:3 (3:2, 2:1) Góly: Mecko 3, Černák 1, Magura 1
13.3. HK Pohorelá - Oldboys Valaská 5:4 (2:1, 3:3) Góly: P.Gandžala 2, Šági 1, Riapoš 1, Magura 1
Za HK POHORELÁ v súťažných zápasoch v sezóne 2009/2010 nastúpili: A. Polák, P. Gálik, J. Kanoš (Draško) - E. Šági, R. Huřa, Z. Kanoš, J. Tlučák, C. Gandžala, P. Polák (Čigar) - M. Magura, P. Černák, P. Gandžala, E. Mecko, M. Siman - M. Riapoš, J. Kanoš (Bešeň), J. Syč, M. Pompura

Brezniansky zimný štadión patril v sobotu 20.3. amatérskym nadšencom hokeja. Rozohrali tam turnaj neregistrovaných hráčov.

Aj na ľade bolo cítiť, že do hokeja sa pustili ľudia, ktorí hrajú predovšetkým pre svoje potešenie. Zápal z hry bol cítiť v každej sekunde, no hrubé zákroky zostali bokom. Jednotlivé zápasy rozhodovali ľudia, ktorých delegovali samotné tímy. Na turnaj nastúpilo deväť družstiev predovšetkým z okolia Brezna. Podľa Zuzany Luptákovéj z Mestského športového klubu ich rozdelili do troch skupín. „Hrá každý s každým a víťaz skupiny postupuje do boja o športový pohár,“ vysvetlila štruktúru turnaja organizátorka. Turnaju sa nevyhli technické problémy a aj preto sa hralo do neskorých nočných hodín. Napriek tomu to nepokazilo radosť z hry a z pohára sa nakoniec radovali Breznianske dogy. - J.Siman -

HK POHORELÁ na tomto hokejovom turnaji neregistrovaných hráčov, nie najlepšie načasovala formu a umiestnila sa z 9 tímov na 6. mieste. Postup do bojov o prvé 3 miesta nám prekazili práve Breznianske Dogy, ktoré sa nakoniec stali aj celkovým víťazom turnaja. -A.P-

Foto: A.Polák

Foto: K.Baranová

X. ročník Veľkonočného turnaja

V sobotu 3.apríla 2010 sa uskutočnil už X. ročník Veľkonočného turnaja v rapid-šachu. Konal sa za účasti 31 štartujúcich v Gadovskej krčme v Pohorelej. V príjemnom prostredí a po tuhých bojoch sa najviac darilo nášmu bývalému hráčovi Rafaelovi Ambrosovi, na druhom mieste skončil Milan Michalička z Junior Ban.Bystrica, tretí bol Vlado Giertli z Podbrezovej, štvrtý Vladimír Nováček, hrajúci za Kurtu Banská Bystrica a na piatom mieste skončil Mirko Davidovič z Košíc. Najlepší z domácich bol Jozef Kanoš /na 6.mieste/. Najlepšia žiačka Marika Šágiová a žiak Peter Kanoš. - J.Kanoš -

Volby do NR SR 2010

Od 12. marca 2010 starosta obce a všetci pracovníci obecného úradu plnia úlohy uložené zákonom v súvislosti s prípravou a technickým, materiálovým a organizačným zabezpečením volieb do Národnej rady Slovenskej republiky.

Volby sa uskutočnia v sobotu 12. júna 2010 v čase od 7:00 hod. do 22:00 hod.

Zapisovateľov okrskových volebných komisií (OVK) menuje starosta. Zapisovateľ je odborným poradcom volebnej komisie, zároveň zabezpečuje organizačné a administratívne záležitosti súvisiace s prípravou a priebehom rokovania volebnej komisie. Za zapisovateľky OVK boli menované pracovníčky OÚ p.Jana Tkáčiková, p. Anna Syčová a p.Marianna Gandžalová.

Členov OVK delegujú politické strany, ktoré kandidujú vo voľbách. Pokiaľ právo delegovať využijú všetky kandidujúce politické strany, komisie budú mať po 18 členov.

Prvé zasadnutie OVK zvolá starosta obce do 3. mája. Na tomto zasadnutí členovia OVK zložia zákonom predpísaný sľub, budú poučení o ochrane osobných údajov ako aj o technických záležitostiach spojených s voľbami. Súčasne si žrebom určia predsedov a podpredsedov komisií. Účast' všetkých členov je preto nutná.

Volebné okrsky a volebné miestnosti pre voľby do NR SR boli znovu vytvorené a umiestnené v súlade so zákonom tak, aby počet voličov vo volebnom okrsku bol spravidla 1000. Zároveň bol vytvorený aj okrsk č. 3 pre voličov z miestnej časti Pohorelská Maša, aby títo nemuseli dochádzať voliť do Pohorelej.

Okrsk č. 1: voliči bývajúci na ulici Kpt.Nálepku - súpisné číslo 1 až súpisné číslo 259 a uliciach Hviezdoslavova, Jesenského, Za Vršok, Clementisova a Za Hronom;

Okrsk č. 2: voliči bývajúci na ulici Kpt.Nálepku - súpisné číslo 260 až súpisné číslo 316 a uliciach Nová, Školská, Športová, Jánošíkova, Pod Brezinou, Partizánska, Orlová, M.R.Štefánika a Za potokom;

Okrsk č. 3: voliči bývajúci v miestnej časti Pohorelská Maša.

V záujme zabezpečenia ľahšieho prístupu do volebných miestností budú volebné miestnosti pre obidva okrsky v Pohorelej umiestnené v prostrednom učebnom pavilóne na prízemí.

Pre voličov z volebného okrsku č. 3 (bývajúcich v miestnej časti Pohorelská Maša) bude volebná miestnosť v budove Lesnej správy.

Najneskôr do 18. mája 2010 doručí obecný úrad každému voličovi oznámenie o mieste a čase konania volieb, ako aj zoznamy kandidátov.

Volič, ktorý v čase volieb nebude môcť voliť vo volebnom okrsku, v zozname ktorého je zapísaný, môže požiadať o vydanie voličského preukazu. **Voličské preukazy sa budú vydávať** na Obecnom úrade v Pohorelej (p.Tkáčiková) **od 13. mája do 10. júna 2010** (v čase úradných hodín). Žiadosť o vydanie voličského preukazu podáva volič osobne alebo prostredníctvom splnomocnenej osoby.

Voliči zdržiavajúci sa v zahraničí môžu voliť poštou, musia však o účasť na júnových voľbách do NR SR požiadať v dostatočnom predstihu.

Prostredníctvom pošty môžeme voliť ten volič, ktorý

- nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a požiadal o zapísanie do osobitného zoznamu voličov;
- má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a v deň volieb sa bude zdržiavať mimo jej územia a požiadal o voľbu poštou.

Žiadosť musí byť doručená najneskôr 50 dní pred dňom volieb - t. j. do 23. apríla 2010.

Podrobnejšie informácie a tlačivá nájdete na internetovej stránke Min.vnútra SR alebo Obce Pohorelá.

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

JUBILANTI

- 88 rokov
28.4. **Zita Pompurová**, M.R.Štefánika 680
- 87 rokov
26.4. **Jozef Terek**, Pohorelská Maša 16
- 86 rokov
22.4. **Mária Halušková**, M.R.Štefánika 675
25.4. **Anna Baksová**, Clementisova 761
- 75 rokov
21.4. **Anna Gáliková**, Jánošíkova 496
- 70 rokov
05.4. **Veronika Halušková**, Kpt.Nálepku 191
13.4. **Jozef Demo**, Kpt.Nálepku 178
22.4. **Vojtech Štuber**, Clementisova 782
- 65 rokov
10.4. **Mária Milanová**, Pohorelská Maša 84
13.4. **Katarína Borloková**, Clementisova 739
- 60 rokov
26.2. **Jozef Slíz**, Kpt.Nálepku 152
03.4. **Matej Malecký**, Jánošíkova 474
08.4. **Juraj Sedmák**, Clementisova 816
13.4. **Ing. Štefan Kráľ**, Clementisova 757
13.4. **Mária Malecká**, Za Vršok 220
17.4. **Ján Uriáš**, Orlová 622
19.4. **Štefan Raček**, Kpt.Nálepku 271
20.4. **Mária Gáliková**, Orlová 578

NOVORODENCI

- 4.3. **Mária Baliaková**, Kpt.Nálepku 107
4.3. **Adam Hazák**, Za Hronom 830

ZOMRELÍ

- Jana Karnayová**, Pohorelská Maša 57
(* 13.10.1969 - † 13.3.2010)
- Ján Baran**, Jánošíkova 506
(* 26.6.1929 - † 16.3.2010)
- Juraj Kanoš**, Hviezdoslavova 44
(* 4.11.1930 - † 27.3.2010)
- Karol Janoška**, Jánošíkova 482
(* 15.1.1957 - † 30.3.2010)
- Jozef Huk**, Jesenského 122
(* 16.6.1947 - † 31.3.2010)

„Pohoreľčan alebo Pohorelec?“

Už zopárkrát som sa stretol s polemikou, prečo v článkoch používam na označenie obyvateľa Pohorelej slovo „pohoreľčan“ a nie „pohorelec“.

V Pohorelej zaužívané označenie „pohorelec“ a „pohoreľka“, ktoré všetci „pohoreľci“ bežne používame (vrátane mňa), je nárečové. Slovo „pohorelec“ v spisovnej slovenčine označuje toho, komu zničil dom požiar. Na označenie obyvateľov obce Pohorelá sa v úradnom a oficiálnom styku používajú označenia „Pohoreľčan“, „Pohoreľčanka“, „Pohoreľčania“ (písané s veľkým začiatočným písmenom). Takéto používanie slov potvrdzujú aj Krátky slovník slovenského jazyka a Pravidlá slovenského jazyka, ktoré v súčasnosti kodifikujú (uzákoňujú) spisovnú slovenčinu. -J.P.-

operačný program | životné prostredie

Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky

V MÁJI ZAČNE NAJVÄČŠIA STAVEBNÁ AKCIA V HISTÓRII POHORELEJ

(pokračovanie z 1. strany ....)

Projekt budovania kanalizácie na ulici Clementisovej je totiž financovaný z iných zdrojov – z Environmentálneho fondu – kde však boli dočasne pozastavené všetky projekty pre obce nad 2000 obyvateľov.

V ostatných častiach obce bude kanalizácia v zmysle zmluvy s Ministerstvom životného prostredia SR dokončená do septembra 2011. **Finančné náklady na túto stavbu predstavujú 4.825.061,83 € (145,36 miliónov Sk).** Hlavná časť nákladov (95%) bude financovaná z Kohézneho fondu Európskej únie a zo Štátneho rozpočtu SR. Z rozpočtu obce (z vlastných zdrojov obce) bude spolufinancovaná vo výške 246.891 € (7,5 mil. Sk).

Dodávateľom stavby je združenie firiem ARPROG-COMBIN Poprad.

V nasledujúcom období sa musíme všetci pripraviť na zvýšený pohyb stavebnej techniky i na viaceré obmedzenia, či uzávierky ciest. Takýto veľký rozsah stavebných prác po celej obci si žiada trepezlivosť a toleranciu nás všetkých obyvateľov obce. V priebehu necelého 1,5 roka bude vykopaných a uložených vaše 11 km kanalizačného potrubia.

Súčasne upozorňujeme, že v zmysle platnej legislatívy je povinnosťou každej stavby sa napojiť sa na jestvujúcu kanalizáciu. Kontrolné úrady na úseku ochrany životného prostredia budú požadovať od každej domácnosti dokladovanie množstva a spôsobu likvidácie odpadových vôd z domácnosti i podnikateľských prevádzok.

Pozn.: Budovaná kanalizácia je určená na likvidáciu odpadových vôd, nie však dažďovej a povrchovej vody!

Vážení rodáci!

Už niekoľko desaťročí možno pozorovať, že sa naša materinská reč pomaly, ale iste mení. Zanikajú slová, ktorými hovorili naši predkovia a do dialektu nám pribúdajú slová nové, viacej prispôsobené slovenčine, mladíckemu žargónu či argotu a dnes i cudzím jazykom. Je to pochopiteľné, mení sa doba, menia sa zvyky, modernizuje sa technológia i technika a zvyšuje sa migrácia. Už neplatí, že „pohorelec si berie iba pohorelku“ a to všetko vplýva na náš dialekt. Ďalším faktorom zmeny je i to, že zanikli mnohé remeslá, v ktorých sa používali pomenovania v nemčine či maďarčine, nevracajú sa vysťahovalci z USA, Francie či z Argentíny, ktorí taktiež obohacovali jazyk. Pohorelčina, aspoň tá staršia, z prelomu tisícročí bola zmesou poľštiny (hlavne goralskej), slovenčiny, nemčiny, maďarčiny. Jej súčasťou boli slová latinské, francúzske, anglické, talianske a ktovie aké ešte.

Chceli by sme Vám postupne v našom Pohorelskom hlásniku priblížiť niektoré slová, ktoré sa časom zabúdajú. Je škoda ich vypustiť zo slovníka, pretože tvoria súčasť nášho zvykoslovnia a názvoslovnia, teda sú našim kultúrnym dedičstvom.

Za určitý problém, s ktorým sa čoskoro stretneme je nutné považovať to, že vieme „po pohorelsku gvať“, nevieme však „po pohorelsku písať“. Našou morou sú samohlásky E, O, Y, ktoré dokážeme vysloviť vo viacerých podobách. Náš čestný občan Pohorelej Dr. Gejza Horák, ktorý je autorom knihy „Nárečie Pohorelej“, sa priznal, že až po rokoch pochopil že pohorelský preklad výrazu „čistá cesta“ nemá po spoluhláskach č a c rovnakú samohlásku „i“ alebo „e“, ale prispôbené pohorelské „Y“ a „E“

Tolko na úvod. Nabudúce si povieme niečo o možnom písaní tých modifikovaných hlások, ktoré sa dosiaľ nenaučil okrem rodených „pohoreľcof“ nijaký prisťahovelec, okrem troch pohorelských Cigánov.

- Karol Vosko -

Zobecnnej kroniky:

(pozn.: výpis záznamov z kroniky je bez gramatických a štylistických úprav)

Záznam z roku 1931 – zapísal kronikár Jozef Novák:

POHORELÁ: Veľká obec v bývalej župe zvolenskej, do roku 1923 v bývalej župe Gemer- malohontskej. Dľa sčítania ľudu z roku 1907 obec Pohorelá v bývalej župe Gemer – malohontskej v horehronskom okrese mala 367 domov a 2736 obyvateľov. Dľa sčítania ľudu z roku 1919 obec mala 445 domov a s počtom obyvateľov 2696, z ktorých bolo mužského pohlavia 1184., ženského pohlavia 1512; dľa národnosti 2650 Čechoslovákov, 17 Maďarov, 2 Nemcov, 27 iných; dľa vyznania 2666 rím. kat., 27 evanj, 2 židov a 1 inej. – Dnes obec naša patriaca do okresu breznianskeho má 518 domov s 2671 obyvateľmi i s Pohorelskou Mašou, kde počet duší je 214. Rozsah obecného hotára činí 8164 kat. jut. a 32 siah.

Vznik obce: Maďarský historik Istvámfy spomína, že pod Ondřejom I., kráľom uhorským (1046 – 1060) panoval v Sedmohradsku Tomáš Kónya, ktorý mal veľký majetok od Pohorelej až po Rýmavskú dolinu, kde mal i hrad, zvaný Rýmósca. Z toho plynie, že v roku 1046 – 1060 Pohorelá založená už bola. Mnohí spomínajú, že Pohorelá vznikla v rokoch 1500 – 1525, kedy do obci Teplička a Vyškartovce prišli Poľiaci, ktorých čiastka údajne prešla cez Kráľovu hoľu a tu sa usadila. Druhý dôkaz, že Pohorelá bola založená pred rokom 1500 je nasledujúci: Matej kráľ (1458 – 1490) často sa zdržiaval na Muránskom zámku, odkiaľ konal poľovačky po Nízkych Tatrách; pamiatku na neho nám pripomína Kráľova hoľa. Povest' vraví, že kráľ Matej raz pri poľovačke zablúdil a že prišiel na Pohoreľu do školy, kde práve bolo kŕstenie (Vid: Dejiny hradu Muráň od Droppa.) Medzi ľuďom udržiava sa povest', že kráľ Matej prenocoval vtedy u jedného ovčiara na košari. Že by teda Pohorelá vznikla v r. 1500 neobstojí. Koreň terajších pohorelských občanov a ich susedia došli z Poľska medzi rokom 1500 – 1525. V tej dobe prišli za hoľami Tepličania a Linkartovčania z Poľska, prečo neni vylúčené, že niektorí prejdúci cez hoľu, usadili sa v Pohorelej. Pred týmto usadením však už v Pohorelej bývali občania, avšak nejaká plága (choroba, epidémia) ich vykorenila a boli preto usadení obyvatelia z Poľska do Pohorelej. Túto pravdepodobnosť potvrdzuje aj tá okolnosť, že obyvateľstvo ešte aj dnes má mnoho z poľského jazyka – nárečia a výmluvnosti.

Zmeny pomenovania obce: Od nepamäti naša obec sa menovala Pohorelá a od r. 1800 Pohorellá. Roku 1906 začala v gemerskej župe maďarizácia slovenských obcí. Toho roku i meno Pohorellá premenené na Garamkóhó, bárs sa proti tomu protestovalo, odvolávajúci sa na dejiny. Roku 1907 Jozef Bahery, miestny rím. kat. učiteľ a kantor požiadal bulharského cára Ferdinanda, aby tento podal pri uhorskej vláde žiadosť na zmenu mena Gramkóhó na Koháryháza. Žiadosť svoju odôvodňoval tým, že Zychovci majú v gemerskej župe zvečnelé meno Garamséc, kdežto Koháryovci zvečnelého mena nemajú. Jozef Bahery týmto krokom si chcel získať priazeň Ferdinanda. Menovaný cár žiadosť vybavil, všetky z toho plynúce trovy zaplatil a tak Garamkóhó od r. 1908 sa premenilo na Koháryháza.

Na začiatku utvorenia Československej republiky obec Koháryháza usnesením výboru župy Gemer. – malohontskej dostala svoje pôvodné meno Pohorelá naspäť.

Záznam okolo roku 1935 – zapísal kronikár Koloman Piljar:

Pokladám za zbytočné znovu opisovať dáta o vzniku a založení Pohorelej, keďže tak už učinil môj predchodca.

Predsá však myslím nebude chybou, keď okrem dát čerpaných z rôznych záznamov a kníh kronikárom Novákom uvedených spomenie sa vznik obce aj podľa ústneho padania.

Tak občan Matej Malecký garaj rozprával mi, že prvým človekom, ktorý sa v okolí nasej obce usadil bol nejaký Matajský. Tento so svojou rodinou a dobytkom došiel z obci Gíbel' usadiac sa na vysokom na južnom svahu Nízkych Tatier, v minulosti po ňom nazvaných Matajská.

Tu býval, choval dobytok, zveľadľoval a rozširoval svoje hospodárstvo, pravda ešte veľmi jednoducho, celých 60 rokov. Prišla však naň živelná pohroma, lebo jeho gazdovstvo do základov zničil požiar. Po požari sa tu už nestaval, ale s rodinou a zostalým majetkom zišiel do údolia v mieste prameňa „Kyslej“. Nakoľko v tej dobe bol tu hustý les, musel ak chcel hospodáriť mnoho kľčovať, vytínať, aby získal akú takú plochu ku gazdovaniu. Pri týchto prácach pomáhal mu jeho zať Cihaj zvaný. Je veľmi pravdepodobné, že vyhorením gazdovstva Matajského, príslušníci jeho rodiny pomenovali sa pohorelcami a tým dali vznik pomenovaniu miesta a neskoršie obce Pohorelá.

Pohľad na Pohoreľu z juhu, okolo r.1935